

VEČERNI LIST

Cene po pošti:
za celo leto . . . K 8.—
za pol leta . . . K 42.—
za četrt leta . . . K 21.—
za 1 mesec . . . K 7.—
Za Ljubljano mesечно 7.—
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 88

Posamezna številka 60 vin.

NEODVIŠEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Izvoz živil bo ustavljen.

LDU Beligrad, 1. april. »Tribuna« piše: Naraščajoča draginja in vprašanje o izdajanju izvoznice sta dala vladi povod,

da se to vprašanje podvrže reviziji. Verjetno je, da bo vlada ustavila izvoz najglavnejših življenjskih potrebščin.

Socialist o vladi demokratov in socialistov.

Ljubljana, 2. aprila. Voditelj vojvodinskih socialistov Knežević je te dni javno obsodil delovanje bivše socialistično-demokratske vlade na sledeči način: »Vlada g. Davidoviča je šest mesecev štela interese kapitalistov in buržoazije, podpirala je tihotapce in izvoznike, delavce je pa preganjala in razpuščala delavske organizacije, uduševala štrajke z grobim nasiljem, proglašala prekri sod proti malim lopovom, ki kradejo iz vagonov, in je ljubimkala z velikimi lopovi, ki kradejo cele vozove in velikim delom tihotapske in izvoznike koncesije. Vlada g. Davidoviča, poleg katerega so sedeli in odobrvali njegovo delo štirje socialisti — — — je vodila zapravljivsko finančno politiko, ki je privedla državo do

finančnega poloma in je vsa državna bremena vrgla na rame delavca in siromašnega ljudstva. Jaz kot poslanec naše (socialistične) stranke nisem mogel dalje molčati, ker je šlo za življenjske koristi delavskega razreda. Ker je lopovska vlada pobegnila iz narodnega predstavnstva, da bi se mogla brez kontrole pajdašiti s tihotapci in bogataši, nisem imel prilike, da v seji parlamenta obsodim vladno politiko, ampak sem to storil v pismu na predsedstvo parlamenta, izjavljajoč s tem, da naša stranka ne odobrava vladne politike.« Radi te obsodbe so maloštevilni socialpatrijotje Koračeve in Kristanove struje popolnoma poparjeni.

Kralj in ljudstvo.

Dansko industrijsko delavstvo, ki ga je 26 odstotkov vsega prebivalstva, je izvršilo svojo grožnjo in 31. marca začelo generalni štrajk. Kakor smo že kratko poročali, je kralj Kristijan X., ki vlada na Danskem od l. 1912., prišel v nasprotje z delavstvom — in kakor se kaže s pretežno večino prebivalstva — s tem, da je samovoljno odsvolil dotedanje Zahlejevo ministristvo, ki je bilo na vladi že par let in se v parlamentu — folkethingu — opira na koalicijski radikalnih demokratov in socialistov. Zahle sam pa je radikalni demokrat.

Minister Zahle se je zameril kralju in nacionalistom s tem, da je zavzemal v šlezviškem vprašanju zelo zmerno stališče; odklonil je v pripravah za plebiscit ustanovitve tretjega pasu, ki bi obsegal ozemlje, na katerem je naseljeno skoro izključno samo nemško prebivalstvo. S tem je povzročil — tako očita nacionalisti Zahleju, da je izpadlo glasovanje v drugem pasu za Dansko neugodno (večina se je izrekla za priklonitev Nemčiji). Vendar je Zahle delal ves čas sporazumno s parlamentom ter je v polni meri vzival zaupanje parlamentarne večine.

Kralj Kristijan, za katerim stoji manjšina, stranko desnice in s Zahlejem ni bil dovoljen in ga je hotel vreči. A zavedal se je, da to ne pojde gladko in da bo s porazom mnogo tvegalo. To pričajo okolnosti, pod katerimi je stvar izvršil. Počakal je, da je parlament odšel na velikonočne počitnice, sam je pa z družino odpotoval iz prestolnice. No, kraljev beg niti desničarjem ni bil povoljen in se je moral Kristijan vrniti v Kodani.

Ko je kralj pozval Zahleja, naj odstopi s svojim kabinetom, je ta to odločno odklonil, a kralj je nato Zahlejevo ministristvo kratkoma odložil. Zahle odpušta kot protipostavljeno čina ni hotel vzeti na znanje. Vodja desničarskih strank je stavo nove vlade odklonil. Delavstvo je sklicalo svoje zaupnike in o polnoči poslalo kralju ultimatum. Kralj je ultimatum odklonil, češ da je ravnal v smislu ustave in da hoče, da se izvrše takoj nove volitve. Posrečilo se mu je sestaviti novo vlado. Toda tudi delavstvo je pokazalo, da hoče resno braniti ustavno in parlamentarno pravice ter je 31. marca stopilo v zaščiten generalni štrajk.

Iz redkih in nepopolnih poročil, ki prihajajo z Danskega ni popolnoma razvidno, kakšen je danes položaj, a prevrata menda le ne bo. Kakor poročila berlinska »Vorwärts« se med delavstvom in kraljem vrše pogajanja in mirna rešitev ni izključena.

STAVKE NA DANSKEM.

LDU Kožanj, 1. aprila. (Dun. KU) Pekovski pomočniki so jeli danes stavkati. Pristaniški delavci, mornarji in kurjači so sklenili, da še danes prenehajo delati. Vsled tega so ukinjene vse redne zveze parnikov. Tudi železničarji so sklenili, udeležiti se stavke. Zbog tega pripravljajo meščanski krogi vse potrebno, da bi pridobili prostovoljnega moštva za železniško službo, da bi moglo oditi vsaj nekaj vlakov na dan.

ZUNANJA TRGOVINA SE PREUREDÍ.

LDU Beligrad, 1. aprila. Presburo objavlja uradno: Trgovinski minister dr. Ninčić pripravlja te dni program o organizaciji zunanje trgovine, da ga predloži ministrskemu svetu v odobrenje. Po tem programu se popolnoma ukinja pristojnost pokrajinskih vlad, ki so dosedaj na svoj račun sklepale pogodbe z drugimi državami in dajale po svojem preudarku odobrenje za izvoz.

V OBRAMBO NAŠIH ŽIVLJENJSKIH INTERESOV.

LDU Beligrad, 1. aprila. »Tribuna« piše: G. Pašić je poročal regentu Aleksandru in vladi o jadranskem vprašanju. Vlada bo v smislu tega poročila storila korake v obrambo naših življenjskih interesov.

RAZMERE V NEMCIJI.

LDU Essen, 1. aprila. (Dun. KU — Wolff) O pogajanjih v Münstru poroča osrednji svet: Skupščina izvrševalnih svetov za industrijsko ozemlje Rensko-Westfalsko je sklenila, pripoznati bielefeldske dogovore z dne 24. marca in münsterske dogovore z dne 31. marca ter jih takoj izvesti. Voditelji rdeče armade so izjavili, da bodo skrbeli za takojšnjo izvedbo teh sklepov izvrševalnih svetov.

LDU Münster, 1. aprila. (Dun. KU — Wolff) »Westfälischer Kurier« javlja, da je vsled pogajanj med državnim komisarjem Severingom in zastopnikom iz ruhrskega okrožja premirje, oziroma rok za oddajo orožja podaljšan do 3. aprila.

LDU Berlin, 1. aprila. (Dun. KU — Wolff) Ker so vesti iz ruhrskega okrožja čimdalje slabše, je bil nemški opravnik v Parizu ponoči med 31. marcem in 1. aprilom pozvan z nujnimi instrukcijami, naj še enkrat pri francoski vladi posreduje zaradi morebiti potrebnega vkorakanja čet v nevtralni pas.

AMERIKA IN NEMCIJA.

LDU Pariz, 1. aprila. (Dun. KU) Poročila iz Washingtona pravijo, da je bil večer odlok, v katerem se naznanja konec vojnega stanja z Nemčijo, predložen reprezentacijski zbornici in oddan odseku. Posvetovanja o resoluciji se bodo vršila konec tega tedna. V imenu vlade bo Flood nastopil proti resoluciji in opozoril, da ustava kongresu ne daje nobene pravice, proglasiti mirovno stanje. Kongres more dobiti tako izjavo samo od predsednika.

Delavskim zaupnikom.

Prve dni po veliki noči se bodo poleg drugih zaupnikov krščanskega slovenskega ljudstva zbrali v Ljubljani na posvet tudi zaupniki delavstva.

Dne 6. aprila naj se zbera delavski delegati ob pol 10. dopoldne v veliki dvorani Uniona. Tam se bodo sestavili trije odseki, ki bodo pripravili gradivo za zbor zaupnikov: programatični, socialno-politični in organizacijski. Ti trije odseki bodo zbrerovali vsak za se. Popoldne ob 3. pa bo zopet skupno zborovanje vseh delegatov. Delavski delegati se vabijo, da se udeležijo posvetovanj socialno-političnega odseka, ki bo razpravljal tudi o programnih točkah delavske organizacije.

Če popoldansko skupno zborovanje ne bo predolgo trajalo, se bodo delavski delegati zbrali ob 5. popoldne v mali dvorani Ljudskega doma, da se pogovore o delavskih zadevah.

Dne 7. aprila ob pol 10. dopoldne se bo v veliki dvorani Uniona vršil shod zaupnikov Ljudske stranke s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o političnem položaju.
2. Politične naloge stranke v bližnji bodočnosti.
3. Gospodarske naloge stranke.
4. Organizacija stranke.
5. Resolucije zbora delegatov.
6. Volitev načelnika in I. podnačelnika stranke.

Popoldne ob 5. istega dne se bo v mali dvorani Ljudskega doma vršilo zborovanje »Delavske zveze«, na katerem se bo mo razgovorilo o nalogah delavske organizacije v bližnji bodočnosti.

Dolžnost vsake delavske organizacije je, da na to zborovanje odpošlje svoje zastopnike. Veliki čas zahteva, od nas velikopoteznega dela in velikih žrtev. Ljubljanske organizacije se prav posebno opozarjajo, da se udeležijo zborovanja 7. aprila dopoldne in ob 5. popoldne!

Le kolikor bomo delali, toliko bomo veljali! Na delo!

Politične novice.

+ Hrvatska ljudska stranka v zagrebškem občinskem svetu. »Nar. Politika« se peča v uvodniku z dogodki v prvi seji zagrebškega občinskega zastopa in pravi o zastopnikih Hrv. ljudske stranke: HPS ima točno začrtan socialni program: ona stoji na stališču razrednega solidarizma na temelju krščanske pravičnosti, ne pa razrednega boja. Njenim zastopnikom je pot jasna: podpirali bodo vsak predlog, ki v pravem redu stremi za izboljšanjem teškega položaja nižjih in zatiranih slojev in tako uresničuje ideal socialne pravičnosti. Njeni zastopniki imajo slobodne roke nasproti vsem strankam: vsako bodo podpirali v toliko, v kolikor bo to odgovarjalo programu Ljudske stranke.

+ Med socialnimi demokrati in komunisti se bje sedaj hud boj. Izprva se je zdelo, da je Kristan s svojo strujo popolnoma osamljen. Sedaj pa se kaže, da noče še vreči puške v koruzo. V Mariboru — se zdi — ima še precej zaslombe. Tam bo tudi njegova stranka imela zbor zaupnikov. Kakor je mariborski soc. dem. tajnik Wallis na shodu komunistov v Kočevju poudarjal, naj se Kristanu in Prepeluhu pusti, da se na zboru zaupnikov opravičita. Iz tega bi sledilo, da Kristanu še ni odžagana veja, marveč le nazagana. Toda komunisti pridno žagajo naprej.

+ »Naprej« laže? To je nemogoče! On pač vedno drugim očita laž, sam pa se ne zlaže nikdar! Tako je sodil ubogi zemljan do danes. Tu pa nam glasilo komunistov

»Ujedinjenje« raztrga vero v »Naprejevo« resnicoljubnost. O uspehih komunistov na Hrvatskem pravi namreč ta list na naslov »Naprejevih« socialpatrijotov tako le: »Socialpatrijotični listi pa zavijajo in zavijajo, ker jih je te zmage sram. Zavedajo se pač, da so te volitve obnem neizprosna obsodba njihove lažsocialistične politike. Zato operirajo z izmišljenimi stotinkami, da bi prevarali še enkrat slovensko delavstvo. Pravijo, da je bilo obnem z izvolitvijo komunistov izvoljenih tudi nad 100 socialnih patrijotov!!! Kje so to laž porabli? Naj nam navedejo občine, v katerih so bili vsi ti socialpatrijoti izvoljeni? Še celo v Koračevem šidskem okraju so socialpatrijoti pogoreli, delavski zastopniki so pristaši komunistične stranke.« — Zanimiv bo prizor, ko bo »Naprej« zopet nas nahrulil radi tega, kar smo ponatilsili iz »Ujedinjenja« in nam očital laž. Tak način »razgovora« on ljubi in mi mu to pač tako malo zamerimo kakor malo mu delavstvo verjame.

+ Boj med strokovnimi organizacijami in delavskimi sveti. Iz Essena na Porenskem poročajo, da strokovne organizacije nočejo priznati zbora revolucionarnih obratnih svetov. Zato tudi strokovne organizacije ne priznajo štrajkov, ki bi jih obratni sveti proglasili. Že sedaj je gotovo, da so strokovne organizacije tako močne, da štrajki brez njih ne bodo uspeli. Zanimiv je ta boj v Nemčiji, kjer je moč strokovno organiziranega delavstva največja. Zato je tudi mogoče, da bo potek delavskega gibanja v Nemčiji ravno vsled strokovnih organizacij zavzel drugo smer kot v Rusiji.

+ Komunisti in demokrati. Pri občinskih volitvah na Hrvatskem in posebno v prvi seji zagrebškega občinskega odbora se je pokazalo, da se čutijo komunisti in demokrati med vsemi ostalimi strankami drug drugemu najbliže. To je čudno in vendar ni čudno. Oboje sicer nepremosljivo loči politični in socialni program, zato jih pa veže kulturno naziranje: svobodomiselstvo, dasi komunisti, kakor se je pokazalo v volilni borbi pri občinskih volitvah, odklanjajo kričasko demokratsko protipopovsko gonjo. Komunisti in demokrati so si pa še v nečem drugem ozko sorodni: v nedoslednosti, to se pravi v nezvestobi do svojih načel. O demokrati nam v tem oziru ni treba izgubljati besed — po breznačelnosti in puhlosti spoznaj demokrata izmed deseterih drugih političnih strankarjev na prvi pogled. Da pa tudi, osobito hrvatski, komunisti niso veliko boljši, imamo že nekaj razlogov misliti. Nedoslednost so komunisti zagrešili že s tem, da so se dali voliti v občinske zastope, ko njihov program današnjega družabnega reda in njega ustanov sploh ne priznava. Ruski boljševiki in nemški spartakisti in komunisti se tudi nikoli niso dali voliti v zakonodajne in upravne zastope. Drugo nedoslednost so komunisti zagrešili v zagrebškem občinskem zastopu s tem, da so prisegli zvestobo kralju; celo Hinković je kot republikanec prisego odklonil in odložil mandat. Seveda so komunisti hoteli zavarovati svoje stališče s tem, da so podali neko izjavo, v kateri proglašajo, da smatrajo prisego za golo formalnost. A vprašanje je, če more taka izjava značaj in pomen čina samega izpremeniti. Na vsak način so hrvatski komunisti s tem stopili na široko pot kompromisov, po kateri so po vsej priliki pripravljani iti dalje, kar priča že njihovo zbližanje z demokrati — s to najrazvitejšo buržuazno-kapitalistično skupino. To zbližanje se je v prvi seji zagrebškega občinskega zastopa jasno pokazalo in je po vseh znamenjih pričakovati, da bo došlo med obojimi do formalnega pakta. Stranka, ki takoj ob prvem svojem nastopu tako tepta najsvetejše — svoja načela, pač ne more vzbujati zaupanja ne spoštovanja. Razsodno delavno ljudstvo gotovo ne bo zaupalo svoje bodočnosti taki stranki. Ljudstvo, ki je obsodilo demokrate, mora obsoditi tudi komuniste, ki se vežejo z demokrati in jim hočejo pomagati, da se ohranijo na življenju ter držeč se za komunistični voz kradoma preidejo v prihodnost. Doslednost zavednega slovenskega ljudstva se bo izkazala pač za tršo, nego je doslej tako

slabo izkazana načelnost komunistov. O tem ne dvomimo.

— Socialdemokratski avtomobil. Nakupovalna zadruga je — kajpak — socialno demokratično podjetje; ravnatelj je seveda tudi veliki član socialpatriotične stranke, No, zgodilo se je, da je ta slavna zadruga kupila Delavski dom — pardon! — zmotili smo se — rdeč avtomobil, v katerem se sedaj gospodje bivši ministri, poverjeniki, ravnatelji t. d. pridno vozarijo. Do tu je stvar približno v redu. Sedaj pa naprej. Nakupovalna zadruga ima pri tvrdki »Balkan« na Dunajski cesti svoje skladišče. Tja se je zadnjič peljal v rdečem avtomobilu gospod socialno demokratični ravnatelj socialno demokratične nakupovalne zadruge. Izstopil je na dvorišču »Balkana«, tik pred vratmi skladišča. In glej: V tem, ko stoji avtomobil prazen na dvorišču in si ravnatelj ogleduje skladišče, ponesreči pri delu neki težak, zaposlen v skladiščih nakupovalne zadruge. Ponesrečil je smrtno nevarno ter padel v nezavest. Odpeljati ga je bilo treba takoj v bolnišnico. Ker je stal avtomobil socialno demokratične zadruge prazen na dvorišču, so ga hoteli tovariši takoj prepeljati s tem avtomobilom v bolnišnico. Toda gospod socialno demokratični ravnatelj ni bil tega mnenja. Ni dovolil, da bi ga odpeljali z avtomobilom, ukazal je telefonirati na rešilno postajo, ki je kasneje poslala po ponesrečenca in ga odpeljala v bolnišnico. Rdeči avtomobil je pa stal ves ta čas prazen na dvorišču in gosp. ravnatelj se je mirno sprehajal po skladišču. Zakaj smo to povedali? Zato, ker pravijo, da je zadržal avtomobil socialpatriotičnih ministrstev in poverjenikov od tistega dne še bolj rdeč. Ga je namreč samega sram. — Ker vemo že vnaprej, da bomo dobili od »Napreja« odgovor: »Laž! Lumparija«, povemo, da smo to vest ponatisnili iz glasila slovenskih komunistov.

— Tirolci za združitev z Nemčijo. Tirolska deželna vlada in deželni svet sta sprejela sklep, da naj se Tirolska združi z Nemčijo. Sklep je posebna deputacija osebna izročila kancelarju dr. Rennerju. 30. t. m. so se vršile v Inomstu velike manifestacije za združitev z Nemčijo.

— Ultimatum danskih delavcev kralju vsebuje naslednje zahteve: Spoštujte naj se ustava; ministristvo, ki ga je kralj odstavil, se mora upostaviti; sklicati se mora državni zbor, da reši volilni zakon.

Dnevne novice.

— Uvoz blaga iz tujine. Centralno ravnateljstvo carin objavlja naredbo ministrskega sveta o prepovedi uvoza blaga od 23. marca, da se ne nanaša tudi na one predmete, ki so potrebne naši državi za obnovo. Naredba tudi velja za ono prepovedano blago, ki se nahaja v carinarnicah, na potu, ali ki se pošilja iz mesta nakupa prej ali pa oni dan, ko je bila izdana prepoved uvoza. Za to blago je dovoljen mesec dni za prihod, drugače pa je uvoz prepovedan. Dokazila se morejo predložiti z overovljenim tovornim listom. Ta izjema ne velja za trgovske potnike, ki vozijo blago s seboj, marveč samo za podanike našega kraljevstva, pa tudi ti morejo uvoziti prepovedano blago, ako se pošlje iz inozemstva isti dan, ko je bila izdana prepoved uvoza, ali pa prej. To morajo potrditi s potnimi izkazi. Priznala se jim bo ta olajšava, ako pridejo na naše ozemlje v treh dneh iz sosednjih držav, ali v desetih dneh iz drugih evropskih držav (tudi iz Anglije), ali v enem mesecu, ako potujejo preko Oceana. Ako potuje prepovedano blago v poštnih paketih, se bo smelo uvažati samo tedaj, ako je bilo odposlano prej, ali pa na dan objavljenja prepovedi uvoza, in ako pride iz sosednjih držav v treh dneh, iz ostale Evrope v desetih dneh, iz prekomorskih držav v enem mesecu.

— Preuredba državnih štipendij za dijake. Presburo javlja uradno: Finančni minister objavlja v svoji št. I—11.951 od 1. aprila 1920: Ministrskemu svetu. V inozemstvu se uči veliko število naših dijakov. Njih število znaša več tisoč. Deloma so državni štipendisti, drugi del pa se uči ob stroških svojih sorodnikov. Eni in drugi se obračajo na našo državo in zahtevajo podporo od finančnega ministrstva, da jim menja dinar za tujo valuto po državnem kurzu. Medtem pa je doznano, da je med dijaki mnogo takih, ki imajo slabe uspehe v učenju in ki predavanja zelo slabo ali sploh ne obiskujejo. Ravnotako je med starši teh dijakov mnogo takih, ki niso niti dolžniki in ki niso plačevali državni obvezni davka. To ne more in ne sme tako dalje ostati, ker so naše finančne razmere take, da ne moremo več trpeti neopravičenih izdatkov, niti ne moremo dovoljevati večjih zaključkov tujih valut, s katerimi mora ministrstvo in država danes delati varčno in racionalno. Da bi se napravil potreben red glede dajanja podpor dijakom v inozemstvu (zamenjava po državnem kurzu), mi je čast predlagati ministrskemu svetu, da izvoli skleniti, da sklep finančnega ministrstva od 8. t. m., št. 1033 ne obvelja in da se s temi pod-

porami smejo okoriščati samo 1. dijaki, ki redno polagajo izpite in ki predložijo do 1. junija t. l. potrdilo pristojnih šolskih oblastí, da so napravili periodične šolske izpise. Dijakom začetnikom, ki ne polagajo izpitov, ni treba predložiti teh potrdil.

— Velik uspeh finančne straže V četrtek dne 1. aprila 1920 je drvil po cesti proti Vrhniku razkošni avtomobil, katerega lastnica je nameravala iztihotapiti zelo dragoceno blago čez demarkacijsko črto v solčno Italijo, toda njene načrte ji je radevedna finančna straža na Vrhniku preprečila. Kakor predpisuje postava, so dami iz Zagreba pregledali avtomobil in dognali, da namerava iztihotapiti čez pol milijona zlata in srebra, veliko množino tobaka in do 20 kg mesa. Gospej tihotapki iz Zagreba je straža ljubeznivo povedala, da zapleni blag spomin predvojnega časa: zlato in srebro in tobak ter meso za nagrado pa še avto. Presenečeno damc in šoferja je finančna straža predstavila odelku g. Kerševana na Vrhniku, kjer jima je vodja oddelka povedal, da zasluži prepovedana pot iz Zagreba na Vrhniko primerno nagrado in je obsodil damo na 6 mesecev zapora in mora založiti 200.000 K kavcije. Šofer je dobil 5 mesecev zapora. Zagrebčanka in njen spremljevalec bosta pomnila letošnji prvi april.

— Uspeh kolkovanja kron v Jugoslaviji. V mesecih novembru, decembru in januarju je bilo prinešenih na kolkovanje 4.610.436.419 K. Od tega odpade na posamezne pokrajine: Hrvatska in Slavonija 1.679.253.389 kron ali 36.44 %; Banat, Bačka, Baranja 1.255.942.110 K ali 27,24 odstotkov; Slovenija 717.463.870 K ali 15,56 %; Bosna in Hercegov. 446.806.296 kron ali 9,69 %; Srbija in Črna Gora 315.685.949 K ali 6,84 %; Dalmacija 195.384.805 K ali 4,23 %. Ob prvem žigosanju je bilo žigosanih 5.322.593.215 K.

— Za izobrazbo služkinj. V Gradu je šolsko društvo služkinj ustanovilo šolo za služkinje. Mestna občina je dovolila sredstva za štiri prosta mesta na šoli (tečaj trajajo po 6 mesecev) v znesku 5280 kron.

— Za javna igrišča in telovadišča. Avstrijski državni urad za socialno upravo je s sodelovanjem telovadnih in športnih društev izdelal dva zakonska načrta za varstvo oziroma ustanavljanje javnih igrišč, dirkališč in telovadišč v mestih in na deželi. Načrta prideta te dni v parlament.

— Za svobodo stradajo. Ogrski komunisti Kuhnovega režima, ki so internirani v Steinhofu pri Dunaju, so minoli ponedeljek začeli stradalni štrajk, da tako izsilijo, da jih izpuste na svobodo. Pravijo, da so že osem mesecev zaprti in da še ni videti konca, kdaj pridejo na svobodo; zato hočejo osvoboditev s stradanjem izsiliti.

— Za visokošolsko izobrazbo učiteljsiva. Minoli teden se je na Dunaju vršilo zborovanje ljudskoškolskega in meščanskoškolskega učiteljsiva, na katerem so razpravljali o otvoritvi visokih šol učiteljsiva. Akademski senat je na zborovanje poslal pismo, v katerem zagotavlja učiteljsivu v njegovem boju za višjo izobrazbo vso svojo podporo. Sprejeli so resolucijo, v kateri zahtevajo, da se mora v bodoče učiteljska izobrazba načelno zaključiti z univerzo, dotlej pa naj državni učiteljem, ki so že v službi, omogoči, da se prepisanih dopolnilnih izkušnjah obiskuje visoke šole.

— Umorjen sodnik. Sodni svetnik Bogoslav Medini, predstojnik okrajnega sodišča v Trogiru in njegova soproga sta bila 30. marca zvečer, ko sta se vračala domov, blizu doma napadena od nepoznatih zlikovcev, ki so izpalili nanju nekaj streliv iz puške. Svetnik Medini je obležal na mestu mrtev, dočim je bila njegova soproga težko ranjena. Vzrok napada še ni znan. Iz Splita je odpotovala tja redarstvena in sodna komisija, da uvede vsestransko preiskavo. Dogodek je ljudi zelo vznemiril.

— Proti nedostojni obleki. Budimpeštanska policija je začela preganjati nedostojnost v obleki. Tako je te dni policijsko sodišče neko damo, ki je s svojo globo izrezano obleko vzbujala zgledovanje v nekem javnem lokalu, obsodilo na 100 K globe. Nekdanja Sodoma daje s tem dober zgled.

— Zvišanje brzojavnih pristojbin za inozemstvo. S 1. aprilom t. l. se zvišajo pristojbine za vse brzojavke v inozemstvo in sicer tako, da bo znašala besedna pristojbina trikrat toliko, kakor do 29. februarja t. l. Enako se zviša tudi minimum, kjer obstoji. Poleg tega je plačati pri vsaki brzojavki v inozemstvo pristojbino za eno besedo več, kakor jih je v resnici.

— Zvišane poštno pristojbine v Avstriji. Od 15. aprila dalje se morajo v Avstriji pisma frankirati z 80 vinarji, dopisnice pa s 50 vinarji. Tudi poštnina za časopise se podraži, in sicer po teži lista: najnižja poštnina znaša 6 vinarjev za posamezen izvod.

— Človek krasti le ne sme. Pravi sodnik Alojziju Kokalju, Leopoldu Floru in Albinu Taborju, kateri priznajo, da so kradli kokoši v Lokah, čevlje v Izlakah,

na Brezjah pa obleko in nekaj gotovine. Delali so v kamnolomu, ker ni bilo dela, pravijo, da so kradli. »Kmetom bi šli delati! jim prijazno svetuje sodnik in pristavi: »Ali ste morali kokoši jesti? Zakaj ste kradli čevlje, gamaše: tistih niste mogli jesti; zakaj ste kradli jopič: saj ta menda tudi ni dober za želodec?« — Saj smo dali vse »pošteno« nazaj, pravijo fantje. »Seveda, orožniki so vam vzeli,« pojasni sodnik. Sodišče v Ljubljani je obsodilo Kokalja in Flora vsakega na 3, Taborja pa na 3 in pol meseca težke ječe.

— »Le glejte, da ne bote preveč zaprti!« je rekel gozdar kneza Windischgratza Martinčič, ki je zaslužil Jožefa Mahneta, Jakoba Grlja, Antona Grlja, Janeza Kranjca, Franca Kranjca in Matevža Mulca, ko so 3. januarja t. l. v gozdu Brunovšek prevlekli čez žično ograjo 10 hoj. Fantje priznavajo, da so se dva, 3 dni pehali, da so hoje čez žico spravili. Mulc si je prišel ogledati hoje, da jih kupi; Martinčič mu je še sekuro vzal. Les so fantje na to prodali Šegi za 1920 kron. Prvo mestnik nadsvetnik Vedernjak vpraša Mahneta: »Zakaj ste les prodajali še potem, ko vas je že prej Martinčič zapodil?« — »Saj nas ni zapodil, rekel je samo, naj merkama, da ne bomo preveč zaprti.« — »Ko je prišel Martinčič, sem se kar stresel, tako sem se ustrašil,« pravi Mulc. Sodišče je obsodilo Mahneta v 4 mesece, Jakoba Grlja v 2 mesece, Antona Grlja v 6 tednov, Janeza Kranjca v 2 mesece in Franca Kranjca v 14 dni težke ječe; Matevž Mulc se je pa od obtožbe oprostil, ker ni ničesar kupil in se mu ne more dokazati, da je vedel, da je šlo za ukradene hoje.

— Valute dne 1. aprila na belgrajski borzi: 20 kronski zlati (komad) 23.73 dinarja; francoski franki (100) 310.50 dinarja; dolarij (1) 38.37 din.; švicarski franki (100) 700 din.; rum. leji (100) 66.85 din.; avstrijske krone (100) 16.50 din.; marke (100) 62 din.

Ljubljanske novice.

lj Razstava planinskih slik. V Jakopičevem paviljonu je Planinsko društvo priredilo razstavo planinskih slik, na katero občinstvo opozarjamo.

lj Aparat za röntgeniziranje v ljubljanski bolnici. Vsem gospodom zdravnikom in p. t. občinstvu naznanja ravnateljstvo občne in javne bolnice v Ljubljani, da je aparat za röntgeniziranje na razpolago samo v diagnostične ne pa več v terapevtske svrhe.

lj Ponočnjaštvo. Opozarjalo se je že po časopisih, naj oblast, ki skrbi za javni nočni mir in red, kaj ukrene, pa se glede Škofje ulice ni prav nič ukrenilo. Na veliki četrtek ponoči je bila strašna noč za prebivalce posebno v isti ulici. Pijani ponočnjaki so prav po živinsko drli, ko so morali vsled policijske ure zapustiti kavarno. V sredi mesta ne bi bilo takega vpitja, kjer je stražnik blizu, zato gredo ponočnjaki rajši vun v predmestje, da tam počenajo, kar se jim zljubi, ko ni nikjer blizu nobene straže. Raditega si prebivalci Škofje ulice in drugih stranskih ulic žele vsaj ponoči miru in prosijo, da bi med 10. in 12. (22. in 24.) uro imel stražnik v obližju kavarne nočno službo, posebno ob sobotah in 1. do 2. vsakega meseca.

lj Opeharjeno delavstvo. Pod tem naslovom smo poročali pred dnevi o mezd-nem gibanju stavbinskega delavstva, ki je na zborovanju pred Mestnim domom obsojalo postopanje sodr. Nachtigalla. Z ozirom na dotično vest nam g. Anton Nachtigall pošilja popravek, ki ga kot pojasnilo priobčujemo na ljubo resnici. Glasi se v glavnem tako-le: Ni res, da je bilo ljudstvo varano in razočarano vsled nepovoljno uspešnih pogajanj. Stavbinsko delavstvo je bilo cel čas pogajanj v ozkem stiku s svojimi zaupniki in je dajalo tem iniciative. Sodrugi komunist Nachtigall tedaj ni »prodal« stavbinskega delavstva, nasprotno, med posameznimi presledki pri pogajanjih je točno informiral delavstvo o poteku stvari. Da pa sem se umaknil pred psovke bruhajočimi elementi, še ni rečeno, da sem se skrtil pred delavstvom. — V dvorani mestnega doma je bil napovedan shod v pondeljek dopoldne, kjer naj bi se ljudem razglasila pogodba o novih mezdah. Slučajno pa je bilo ob istem času zborovanje delavske socialistične stranke, med katero se so naši pomešali. Nisem reflektiral na to, da bi se mogel še isti večer organizirati shod stavbinskih delavcev, in nihče ni bil pooblaščen prečitati dogovor. — Naslednji večer se je vršilo zborovanje stavbinskega delavstva, kjer so sodrugi Žvan, Jarc, Tokan in jaz natančno razložili pogodbo in ostro obsodili nastop nekaterih individuirov, ki niso niti v organizaciji sploh poznani. Zborujoči delavci so soglašali z izvajanjem govornikov. Da se dogovor ni sklenil popolnoma v smislu stavljenih zahtev, so krivi oni, ki jim je demobilizacija in preje vojska pripomogla do sedanjega stališča. O tem bomo še izpregovorili.

Razne novice.

r Kaj je mogoče vse dobiti na Dunaju za tri pare čevljev. Neki švicar, ki se je zmeraj rad spominjal veselega življenja na Dunaju, je zatelel še enkrat videti to metropolo bivše monarhije, in sicer v dneh bede in mizerije. A denarja ni imel za pot — ampak samo trije pari čevljev so bili vse njegovo premoženje. Brez večjega premisleka jih je prodal in dobil zanje 210 frankov, katere je zamenjal za avstrijskih kron in z njimi se je napolnil na Dunaj, Vožnja v prvem razredu ga je stala 1000 K. Na Dunaju je porabil vsak dan 300 K, torej v 10 dneh 3000 K. Za tri tisoče si je kupil na Dunaju tri pare čevljev, a za vožnjo domov je plačal zopet 1000 K. Videl je Dunaj, imel je spet tri pare čevljev in je še 2000 kron domov prinesel.

r Pogovori z Marsom. Francoska Akademija znanosti v Parizu bo odločevalka pri razpisani nagradi 100.000 frankov za najboljšo navodilo občevanja z Marsom. Pri tem je treba sestaviti načrt, kako bi se na planet Mars tako uspešno signaliziralo, da bi prišel odgovor nazaj na zemljo.

r Velikanski kačji pastir. Pri preiskavanju v angleških premožovnikih je naletel dr. Bolton na zanimivost posebne vrste. Našel je namreč okamenele ostanke kačjega pastirja, ki je bil po najdenem ostanku sodeč 40 cm dolg. Podoben velikanski mrčes, ki je po kamniti dobi živel še pred milijoni let, se ne nahaja niti v tropičnih deželah.

r List, ki je obsojen na smrt. Na originalen način se je poslovil s svojimi bralci francoski list »L'Independence«, ki je izhajal tri mesece na Dunaju. Zadnja številka je imela na naslovni strani črn okvir in križ. List se poslavlja z bralci in javlja, da je vzrok njegove smrti pomanjkanje papirja. Pod naslovom »Na smrt obsojen« je priobčil pismo državnega tajnika Zerdika, ki je zavrnil prošnjo omejenega lista za dobavo rotacijskega papirja.

r Nekoliko podatkov o kavi. Navadna kavina rastlina je doma v Abesiniji; tam so delali iz nje pijačo že od pamtiveka. Iz Abesinije so kavino rastlino prenesli in presadili v Arabijo začetkom 15. stoletja. Kava je že od nekdaj turška narodna pijača. Ko so romali Turki na grob svojega Mohameda še v srednjem veku, so iz Arabije prenesli kavino rastlino v vse tedanje azijske ter evropske pokrajine. Turki so posebno radi pili kavo, v nadomestilo vina, katero jim koran prepoveduje. — Kako je prišla kava prvič v Evropo, nam priča zgodovina, da je isto prinesel sabo l. 1573 neki nemški zdravnik, ki je potoval po Siriji. V Benetke na Laškem je bila prvič prinešena l. 1591, tudi po nekem zdravniku. L. 1621 je pisal zgodovinar Burton o kavi sledeče: »Turki imajo neke vrste pijačo, natero nazivajo »kavo«. To ime je nastalo po neki zeleni in grenki jagodi, rastoči na grmovju. Turki najprvo pražijo te jagode, potem pa zmleto kavo kuhajo, ki je baje izborna pospeševalnica prebave in razburja živce.«

Aprovizacija.

a Telečje meso. »Vnovčevalnica za živino in mast« razdelila je za razprodajo telečjega mesa v soboto dne 3. t. m. sledečim mesarjem vsakemu po tri teleta in sicer: Preselj Mariji, Žganjar, Prepeluh, Janež, Petrič, Trtnik, Selan, Janežič, Ocvirk, Leben, Bizij, Kocijan, Primc, Dolničar. — Kilogram telečjega srednjega mesa velja 18 K; kilogram telečjega zadnjega mesa 19 K. Vsaka stranka dobi največ 1 kilogram mesa.

a Goveje meso. »Vnovčevalnica za živino in mast« bo prodajala v soboto dne 3. aprila t. l. goveje meso na prosti stojnici ter še na dveh drugih stojnicah. Kilogram mesa velja 22 K. Vsaka stranka dobi največ 1 kg mesa.

Narodno gledališče.

Opera.

2. aprila, petek: zaprto.
3. aprila, sobota: zaprto.
4. aprila, nedelja: »Mignon«. Abonement izven.
5. aprila, ponedeljek: »Jongler«. Abonement izven.

Drama.

2. aprila, petek: zaprto.
3. aprila, sobota: zaprto.
4. aprila, nedelja popoldne: »Golgota«. Abonement izven.
4. aprila, nedelja zvečer: »Trnulčica«. Abonement izven.
5. aprila, ponedeljek popoldne: »Trnulčica«. Abonement izven.
5. aprila ponedeljek zvečer: »Beneški trgovec«. Abonement izven.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Tiska »Jugoslavanska tiskarna« v Ljubljani.